

Osaamisperusteisuuden ABC

- Osaaminen esiin ja talteen 21.9.2021
- Anni Karttunen, koulutuspolitiikan asiantuntija, Globedu

Tämän päivän osaamistavoitteet

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- Tuntee KOSKI –lain perusteet VST –toimijoille

- Ymmärtää osaamisperusteisuuden perusteet

- Kuvata osaamisperusteisen kurssin suunnittelun vaiheet

- Nimetä erilaisia arviointimenetelmiä

Arviointikriteerit

Opiskelija:

- Tietää, mitä vaatimuksia kurssisuunnittelu vaatii, jotta se on kelpoinen
- Ymmärtää, että opistolla ja opiskelijalla on eri käyttöliittymä
- Ymmärtää KOSKI-järjestelmän hyödyt

- Osaa kuvata osaamisperusteisen järjestelmän peruseriaatteet
- Tietää osaamisperusteisuuden hyödyt eri näkökulmista

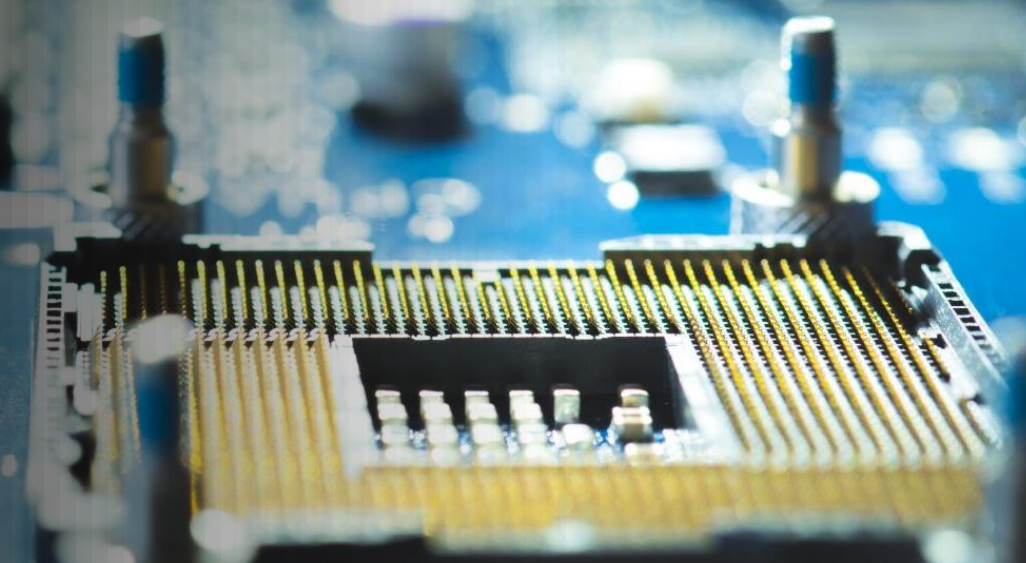
- Ymmärtää, miten määritellään kurssin osaamisen taso
- Ymmärtää, miten määritellään osaamistavoitteet
- Ymmärtää, miten määritellään arvioinnin kriteerit

- Tietää, että on useita tapoja arvioida
- Ymmärtää, että opiskelijalla on päävastuu osaamisen näkyväksi tekemisessä

Mikä on KOSKI – tietovaranto?

- KOSKI –palvelu on valtakunnallinen tietovaranto (Oph), johon tähän saakka on kirjattu suomalaisten suorittamat tutkinnot Suomessa.
- Kansalaiset pääsevät tarkastelemaan ja hallinnoimaan tietojaan Oma opintopolku – sivuston kautta. Järjestelmään pääsee kirjautumaan esim. pankkitunnuksilla. (opintopolku.fi/oma-opintopolku/)
- Tähän saakka KOSKI –palvelu on ollut avoinna vain formaalin koulutuksen järjestäjille
- 1.8.2021 alkaen VST:n vapaatavoitteiset koulutukset voi viedä järjestelmään – tietyin reunaehdoin

Minimivaatimukset KOSKI-järjestelmässä

Osaamisperusteiset kuvaukset
koulutuksesta, jonka opiskelija on
suorittanut

Osaamisen arviointi

Koulutuksen laajuus
opintopisteinä (1op = 27 tuntia
työtä, ml. omaehtoiseen
opiskeluun liittyvä työaika)

Koulutuksen päättymisaika

Perustuu opiskelijan
suostumukseen, eli ei velvoita tai
pakota ketään

Koulutusten osaamisperusteiset
kuvaukset viedään ePerusteet –
järjestelmään, josta luodaan
oppilaskohtainen linkki KOSKI-
järjestelmään, kun koulutus on
hyväksyttävästi suoritettu ja
arvioitu.

Arviointi

- Kaikkia opiskelijoita ei lähtökohtaisesti arvioida, vaan **oppilaitos tarjoaa siihen mahdollisuutta**.
- Vähimmäisvaatimuksena on, että koulutuksessa saavutettu osaaminen on hyväksytty, eli opiskelijan **osaaminen vastaa vähintään koulutuksen osaamisperusteisessa kuvauksessa olevaa tasoa**.
- Arviointiasteikko on siis tällöin **hyväksytty / hylätty**.
- Mikäli oppilaitos päättää käyttää koulutuksessaan asteikkoarviointia, koulutuksen osaamisperusteisesta kuvauksesta tulee käydä ilmi, mitä arviointiasteikon arvosanaa osaamisen kuvaus vastaa.

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen ytimessä

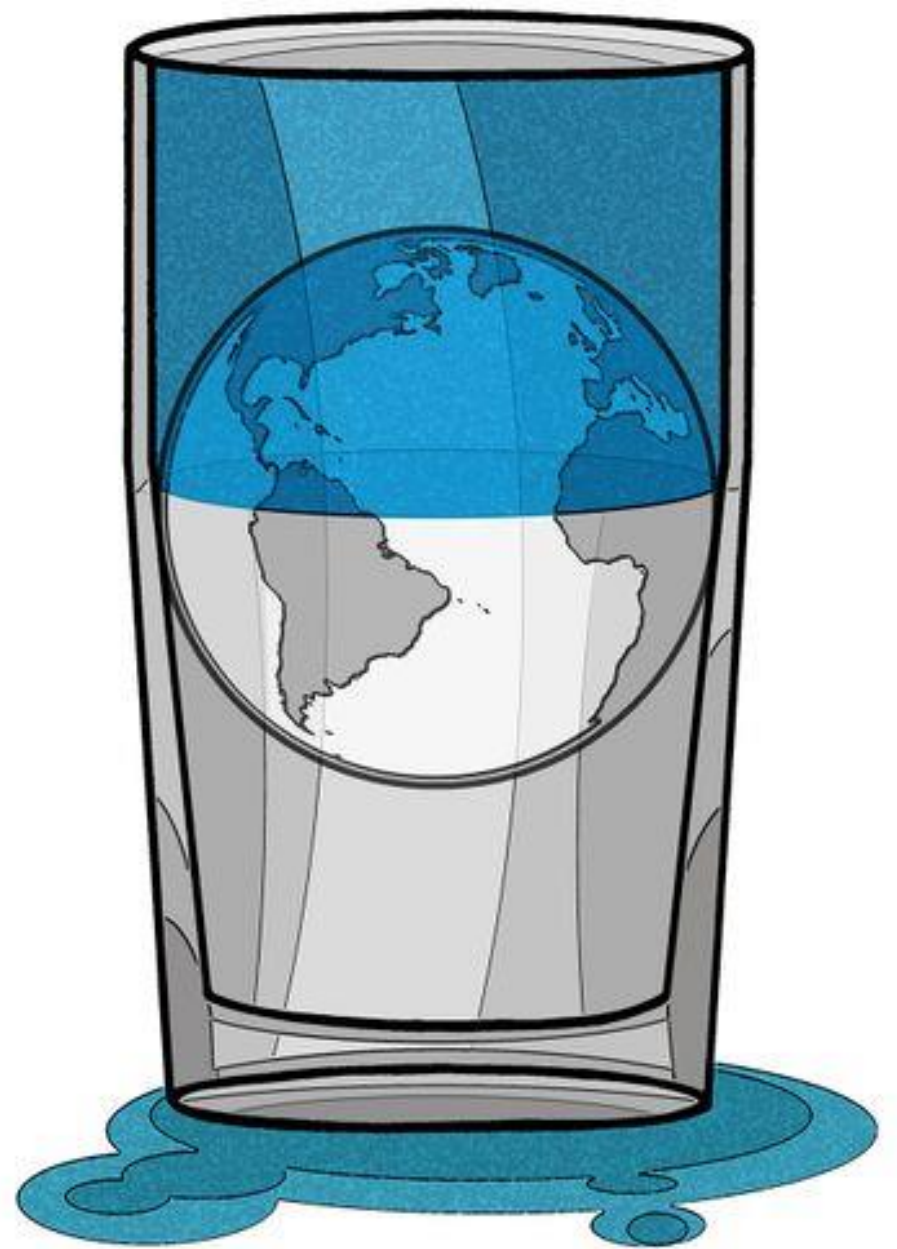
Se on...

...prosessi, jossa yksilön olemassa oleva osaaminen **tunnistetaan, dokumentoidaan, arvioidaan ja sertifioidaan**

...prosessi, joka arvostaa olemassa olevaa osaamista ja tietoa **riippumatta missä, miten tai milloin** ne on saatu

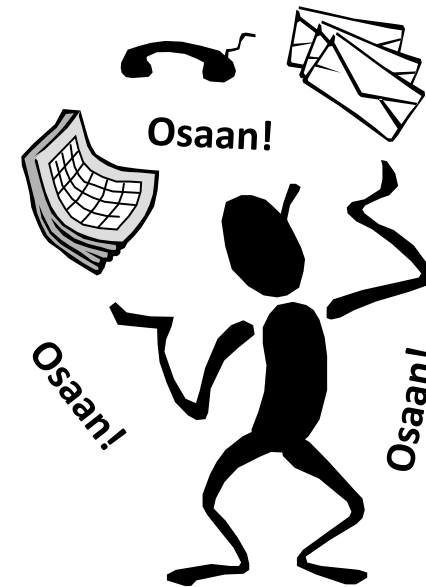
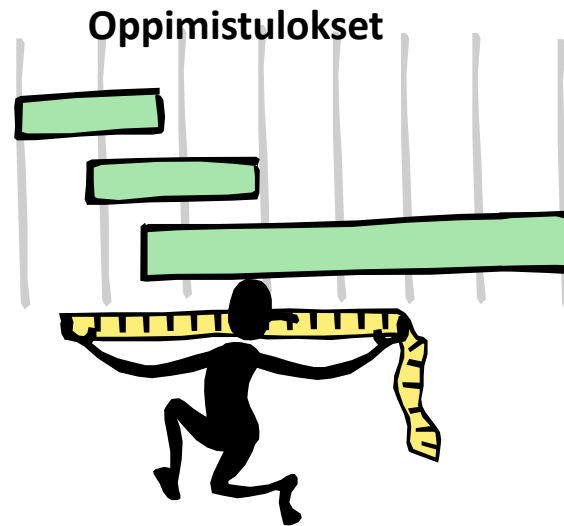
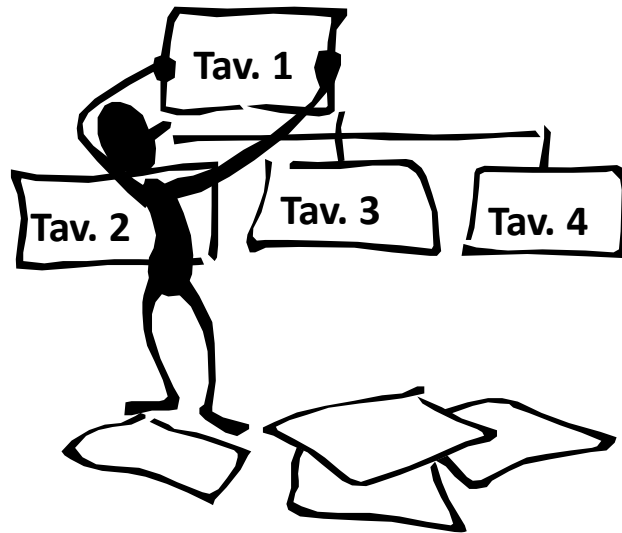
...**voimaannuttava** prosessi, jossa yksilön osaaminen tehdään näkyväksi (vrt. Ohjaus)

...prosessi, jossa **lasi on aina puoliksi täynnä** (ja huom! lasiahan aina voi täyttää lisää)

EBERT

Osaamistavoite - oppimistulos - osaaminen

Osaamistavoitteet ovat asiantuntijoiden (viranomaisten, työelämän, opettajien tms.) laatimia kuvauksia siitä, millaisia **oppimistuloksia** tavoitellaan (oppimisprosessin kautta) tai millainen **olemassa olevan osaamisen** tason tulee olla.

Yksilöllä on joko olemassa olevaa osaamista ja/tai oppimisprosessin kautta saavutettavaa osaamista, jota verrataan osaamistavoitteisiin ja arvioidaan onko oppimistulokset saavutettu.

Osaamistavoitteet kuvaavat **minimitasoa**. Yksilöiden oppimistulokset vaihtelevat.

Pedagoginen hyöty

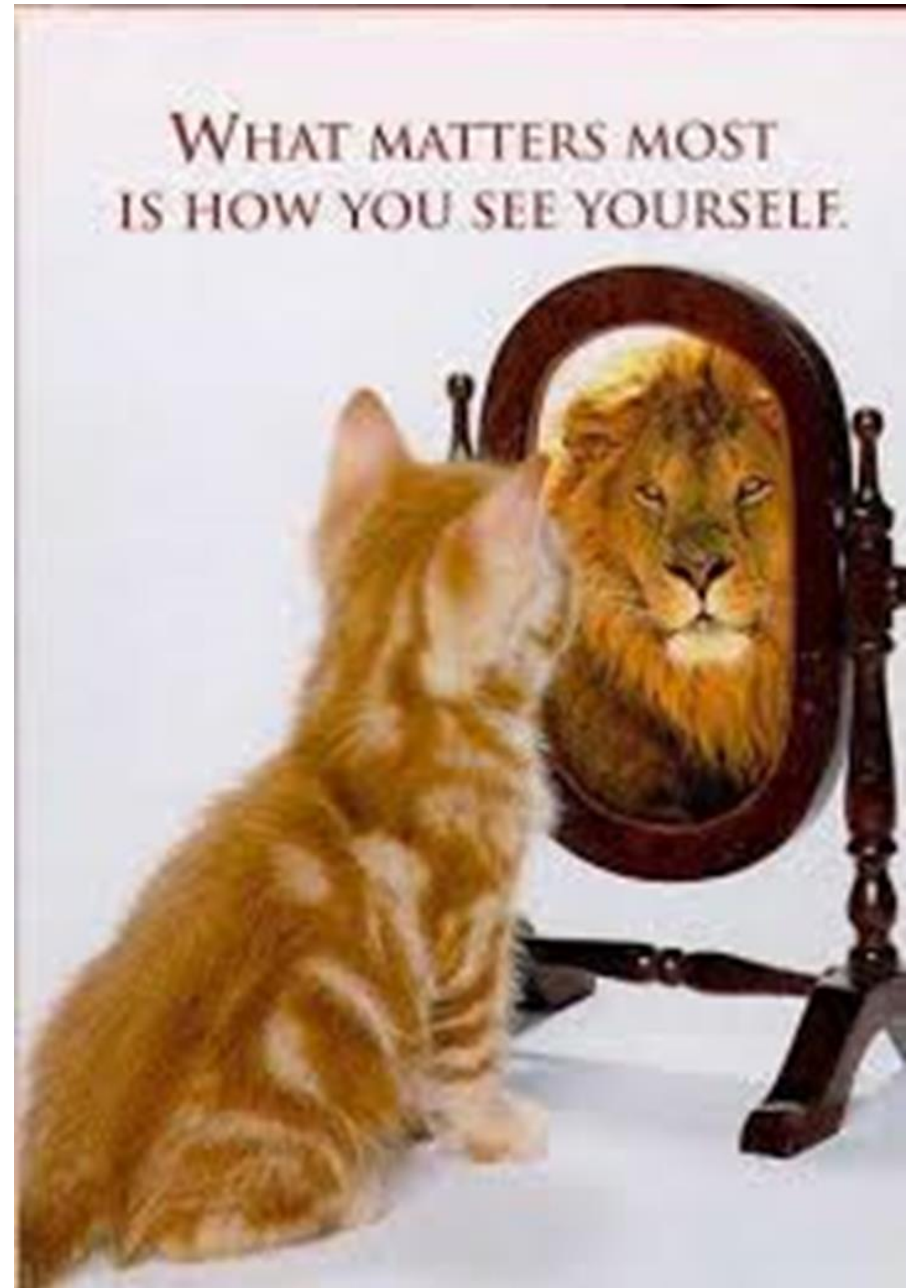
Strukturoidumpi lähestymistapa oppimiseen =>
tavoitteet kuvattu selkeästi ja konkreettisesti =>
ohjaavat oppimista paremmin

Hyödyttää sekä opettajaa että oppijaa

- Opettajan on helpompi fokusoitua konkreettisesti kuvattujen oppimistulosten saavuttamisen tukemiseen => helpottaa räätälöimään opetusta yksilön tarpeita vastaavaksi => parantaa opetuksen suunnittelua
- Oppijan on helpompi ymmärtää tavoitteet ja nähdä kokonaisuus (oppimisen pirstaleisuus häviää ja tulee tavoitteellisemmaksi) => oppija ottaa aktiivisemman roolin oppimiseensa => oppija voi asettaa itselleen tavoitteet, arvioida itseään ja valita sopivimmat oppimisstrategiat
- Sekä opettajalla että oppijalla on yhteinen visio tavoitteista

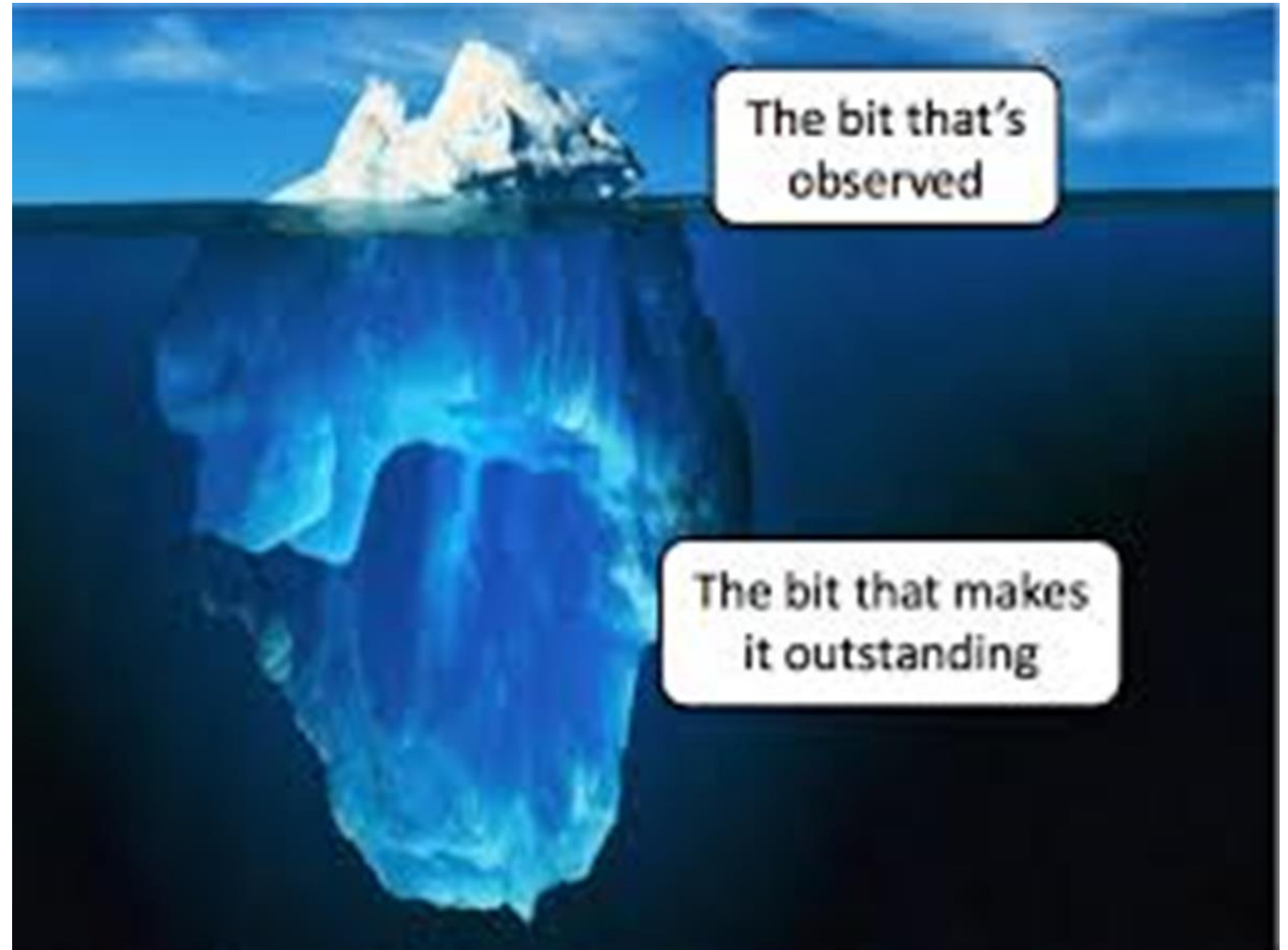
Hyödyt yksilölle

- Tunnistaa oman taitotasonsa / osaamisensa
- Helpompi markkinoida omaa osaamistaan (esim. työhaastattelutilanteessa tai oman osaamisen kuvaaminen koulutukseen hakeuduttaessa tai opitun tunnistamisessa)
- Oppimispolut selkeytyvät
- Voimaantuminen, kun osaaminen on tehty näkyväksi

Hyödyt työelämälle

- Työnantajat voivat hyödyntää työntekijöiden osaamista paremmin
- Kompetenssitaloudessa kaikenlaisella osaamisella on taloudellista arvoa

Yhteiskunnalliset hyödyt

- Sosiaalinen tiedostavuus kasvaa
- Demokratisoituminen lisääntyy
- Aktiivinen kansalaisuus lisääntyy

OSAAMISPERUSTEISUUS: tason määrittely; osaamistavoitteiden määrittely; arvioinnin kriteereiden määrittely

Arvioinnin osa-alueita: taitotaso, tietotaso, työvälineiden käyttö, tekniikan hallinta, luovuus ja osaamisen kehittäminen

Osaa pyöräillä vasta-alkajan tasolla

- Saa itse pyörän liikkeeseen
- Osaa käyttää polkimia
- Osaa käyttää jarruja
- Tietää missä on sallittua pyöräillä

Osaa pyöräillä peruskäyttäjän tasolla

- Tuntee liikennesäännöt
- Osaa käyttää vaihteita ja jarruja
- Osaa tehdä perussäädöt
- Osaa huoltaa renkaat ja ketjun

Osaa pyöräillä kilpapyöräilijän tasolla

- Tuntee kilpailusäännöt
- Osaa hienosäätää pyörän ominaisuuksia
- Osaa valita eri rengastyypit eri tilanteisiin
- Osaa hallita energiankulutustaan...

Esimerkkejä osaamisperusteisista kursseista

Kurssikuvaus:

Valokuvaamisen peruskurssi sinulle, joka olet alussa digitaalisen kuvaamisen kanssa, tai haluat kerrata aiemmin oppimaasi. Aiempaa kuvaamiskokemusta ei tarvita. Kurssi toteutetaan etäopetuksena.

*Tällä kurssilla **opit kuvaamaan järjestelmäkameralla** ja saat samalla runsaasti tietoa **valokuvailmaisun perusteista**.*

*Kurssin jälkeen **osaat muun muassa tarkentaa kameralla ja valottaa kuvan oikein. Osaat myös säätää kuvien syvyysterävyyden himmenninaukon avulla, sekä osaat käyttää suljinaikaa liikkeen kuvaamiseen. Valkotasapainon säätäminen on niin ikään hallussasi. Mitään ei tarvitse osata ennestään. Kurssi sisältää kuvaustehtäviä palautteineen.***

Osaamistavoitteet ovat ne kokonaisuudet, joista kurssin sisältö muodostuu (isot kokonaisuudet)
Arvioinnin kriteerit ovat niitä tietoja, taitoja ja ominaisuuksia, jotka täytyy hallita, jotta osaamistavoite saavutetaan.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

• <i>osaa digikuvauksen perusteet</i>
• <i>osaa käyttää järjestelmäkameran eri säätöjä kuvatessa</i>
• <i>osaa valokuvailmaisun perusteet</i>

Arvioinnin kriteerit

Opiskelija:

• <i>tuntee järjestelmäkameransa perusfunktiot</i>• <i>tietää kuvaukseen liittyvät perustermi</i>• <i>osaa tehdä kameran perushuollon</i>
• <i>tietää automaattivalotuksen, yli- ja alivalotuksen</i>• <i>osaa käyttää eri valotustekniikoita kuvauskohteen mukaan</i>• <i>osaa säätää valkotasapainon</i>• <i>osaa säätää syvyysterävyys</i>• <i>osaa valita eri suljinaikoja kuvauskohteesta riippuen</i>
• <i>osaa sommitella kuvattavan kohteen hyödyntämällä symmetrian periaatteita</i>• <i>osaa sommitella kuvattavan kohteen rajauksen avulla</i>• <i>osaa sommitella kuvattavan kohteen päälinjojen periaatteita noudattaen</i>

Kurssikuvaus

Tule satokauden ”Suolaiset piirakat” -kurssille. Kurssilla **opit valmistamaan viisi erityyppistä suolaista piirakkaa**, joiden taikinapohjien sekä täytteiden valmistamisessa käytetään erilaisia raaka-aineita ja menetelmiä. Kurssikertoja on viisi, joista kukin kestää kolme tuntia, eli yhteensä 15 tuntia. Lisäksi itsenäistä työskentelyä on noin 12 tuntia. Kurssi on 1 opintopisteen laajuinen **peruskurssi**.

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- valmistaa erilaisia piirakkapohjia valmistusohjeen mukaisesti
- valmistaa täytteitä valmistamiinsa tuotteisiin valmistusohjeen mukaisesti
- täyttää, koristella ja viimeistellä tuotteet

Arvioinnin kriteerit

Opiskelija:

- valitsee sopivat työvälineet kunkin eri piirakkapohjan valmistuksessa
- varaa kuhunkin piirakkapohjaan tarvittavat raaka-aineet tai puolivalmisteet
- käsittelee raaka-aineita tai puolivalmisteita oikein
- valmistaa taikinoita eri menetelmillä (esim. kaulinta, sekoittaminen, nyppiminen)
- työskentelee valmistusohjeen mukaisessa järjestyksessä
- paistaa tuotteet oikeassa lämpötilassa ja oikean ajan
- valmistaa erilaisia täytteitä käyttäen erilaisia menetelmiä
- valmistaa erilaisia täytteitä käyttäen asianmukaisia työvälineitä
- käsittelee raaka-aineita tai puolivalmisteita oikein
- työskentelee valmistusohjeen mukaisessa järjestyksessä
- jäähdyttää tuotteen sopivaksi viimeistelyä varten
- arvioi tuotteen ulkonäön ja muut ominaisuudet
- kuorruttaa, koristelee ja viimeistelee tuotteet valmistusohjeen mukaisesti

Arviointi

- Arviointia voi tehdä monella tapaa:
 - Voi tarkkailla opiskelijan työskentelyä luokkatilassa
 - Voi kysellä opiskelijalta tarkentavia kysymyksiä
 - Voi pyytää työnäytteitä (esim. portfolion muodossa)
 - Voi laatia oppimistehtävän, jonka avulla opiskelija voi osoittaa osaamisensa
 - Voi haastatella opiskelijaa
 - Itsearviointi (samat kriteerit kuin opella)

=> HUOM! On opiskelijan tehtävä tehdä oma osaamisensa näkyväksi. Opettajan rooli on ennemminkin ohjata ja luoda osaamistavoitteiden ja opiskelijan käytännön osaamisen välinen linkki ja arvioida, ovatko osaamistavoitteet täyttyneet arvioinnin kriteereiden mukaisesti.

Otathan yhteyttä:

Anni Karttunen
Koulutuspolitiikan asiantuntija, Globedu

anni@globedu.fi